

File name: Avsnitt 9 - Tillväxtkluster Norduppland_ljud.wav

Transcriber: ScriptMe.io

Operator: Magnus Degerman

Date of transcription: May 23 2024

[00:00:12:09 - 00:00:22:00]

Ulf: Välkommen till Inblick Östhammars Östhammars kommuns podcast i näringslivs och samhälls utvecklingsfrågor. Välkommen säger jag också till dig Elin!

[00:00:22:04 - 00:00:22:20]

Elin: Tack så mycket!

[00:00:23:17 - 00:00:24:04]

Ulf: Vem är du?

[00:00:24:13 - 00:00:26:13]

Elin: Jag är näringslivschef i Östhammars kommun.

[00:00:27:13 - 00:00:32:08]

Ulf: Och vi har också med oss Tomas Stavbom på länk den här gången. Hej Tomas!

[00:00:33:21 - 00:00:34:07]

Tomas Stavbom: Hej hej!

[00:00:34:17 - 00:00:36:12]

Elin: Och så har vi med oss Ulf Andersson. Vem är du?

[00:00:36:18 - 00:01:47:10]

Ulf: Just det, jag heter Ulf Andersson och jag är samhällsbyggnadschef i Östhammars kommun. Thomas ska alldeles strax få förklara vem han är och vad han representerar. Men innan vi kommer dit så ska jag berätta att de här podcasts heter Podcasts. De sänds en gång i veckan varje tisdag klockan sexton och om du har tankar och idéer, du som lyssnar, alltså om du har tankar och idéer kring vad vi bör ta upp eller vad vi gjorde fel eller vad vi gjorde det jättebra, så kan man skicka in de synpunkterna och tankarna på ett formulär som finns på kommunens hemsida. Då är det VW Ost Hammar Podcast podcast. Just det snedstreck är just det. Då sätter vi igång tycker jag till dagen och rubriken är Tillväxt, Kluster, Norduppland och Thomas stad. Om du är regionchef brukar jag säga på Handelskammaren. Stämmer det?

[00:01:48:23 - 00:01:49:09]

Tomas Stavbom: Det stämmer

[00:01:51:21 - 00:01:52:19]

Tomas Stavbom: alldeles riktigt.

[00:01:54:00 - 00:01:57:19]

Elin: Vad är och gör Handelskammaren? Jag tror inte att det är alldeles självklart för alla.

[00:02:00:06 - 00:02:32:03]

Tomas Stavbom: Handelskammaren är en organisation. Det är näringslivsorganisationer som startade i Sverige i början av 1900 talet, först i Stockholm och sedan i Gävle och på den tiden ingick Uppsala i Gävles handelskammare. Det var en organisation som bildades för att dels underlätta frihandel, det vill säga underlätta näringslivets utveckling, men också utveckla den plats som vi befinner oss på. Min uppdragsgivare är företagen i Uppsala och Stockholms län. Vi i Stockholms Handelskammare numera.

[00:02:34:11 - 00:02:37:02]

Elin: Hur många medlemsföretag har Stockholms Handelskammare?

[00:02:39:02 - 00:03:01:24]

Tomas Stavbom: Vi brukar räkna så här att våra medlemsföretag svarar för ungefär 40 % av näringslivets totala omsättning i Sverige. Det innebär att vi har stora företag och små företag som medlemmar inom alla branscher. Vi är ingen branschorganisation utan vi är en oberoende aktör på marknaden så att säga.

[00:03:03:04 - 00:03:13:24]

Tomas Stavbom: Vi är inte del av det här med kollektivavtal och löneförhandlingar utan det sköter Svenskt Näringsliv. Vi är lokalt, regionalt startade och drivna.

[00:03:15:05 - 00:03:26:05]

Ulf: Och Thomas Sabo, du har ju en personlig koppling till just Norduppland. Kan du berätta någonting om din relation till norra Uppland?

[00:03:27:09 - 00:04:13:04]

Tomas Stavbom: Nej, men så är det ju. Jag brukar beskriva mig själv som upplärning och det är jag därför att jag har mina rötter i slakten i Valö och Bruk från 1600 tal och framåt. Men det förstod jag först för några år sedan. Men under tiden har jag passat på att skaffa en sommarstuga norr om Forsmark så att jag tillbringa sommaren här uppe i Älvsjö. Annars så bor numera i Uppsala och känner mig djupt förankrad och rotad i den här platsen, så det är väl min bakgrund sen. Brukar vara ute och cykla omkring i området också för att upptäcka upptäcka Uppland och Norduppland. Mycket intressant. Många bra vägar att cykla på.

[00:04:13:19 - 00:04:17:04]

Elin: När du cyklar så cyklar inte du bara till brevlådan och tillbaka riktigt.

[00:04:18:19 - 00:04:23:08]

Tomas Stavbom: Cyklar till alla brevlådor jag kan hitta. Det blir ganska långa turer precis.

[00:04:23:20 - 00:04:26:05]

Ulf: Thomas är triathlet. Visste du det?

[00:04:26:16 - 00:04:28:13]

Elin: Jag visste det faktiskt.

[00:04:29:20 - 00:04:48:03]

Ulf: Men vi ska inte prata om triathlon nu. Vi ska fokusera lite på Norduppland och lite grann på det som du var inne på. Bruken och industrin kanske vi ska fokusera på vi. Vi har ju börjat svänga oss med ett begrepp som vi kallar för tillväxt kluster.

[00:04:50:02 - 00:04:52:01]

Ulf: Är det? För det första är det rätt begrepp.

[00:04:54:12 - 00:04:56:10]

Tomas Stavbom: Ja, det kan man ju fundera på. Det här med kluster har

[00:04:58:01 - 00:05:52:24]

Tomas Stavbom: diskuterats och används som begrepp ganska länge, kanske 30 år. Och det är ju sätt att beskriva att det finns en koncentration av företag som antingen konkurrerar eller kompletterar varandra. De finns ganska koncentrerade i ett geografiskt område och på så sätt är ju Östhammar ett av de företag som finns i det området. De utgör ju ett kluster och eftersom de växer, vad kan vi kalla det för tillväxt kluster? Och geografien är Norduppland och det kan alltid diskuteras exakt var gränsen går. Men vi ringar in Östhammar Tierp i första hand. Men det är också delar av Älvkarleby och kanske delar av Heby och Uppsala som också inkluderas i det här lite bredare begreppet. Vi vill visa att det är en koncentration av företag och att de växer och har mycket idéer framåt vad gäller investeringar.

[00:05:53:15 - 00:05:57:08]

Elin: I det här arbetet, vad är det som ska hända? Vad kommer att göras?

[00:05:59:07 - 00:05:59:18]

Speaker S4: Ja.

[00:06:00:07 - 00:06:29:10]

Tomas Stavbom: Det är ju frågan vad som finns. Och då kan man säga att när vi tittar på det här området, som ju kanske inte alla känner till hur starkt Östhammar Tierp är industriellt så har vi kanske 40 olika bolag varav tio rätt så stora som sysselsätter nästan 6000 personer. De här har ju nästan uteslutande en internationell marknad på sina produkter och det de, de de

säljer

[00:06:31:15 - 00:07:22:00]

Tomas Stavbom: och så. Det är en väldigt stark utveckling och mycket har rötter i de gamla bruken och den traditionen egentligen kan man säga. Men sen är det väldigt mycket annat spännande på gång också kring slutförvaret och flygbränsle, fabrik och gruva och nya investeringar. Och då ser vi att alla de här företagen förenas i att de vill utveckla näringslivet och sina företag. Men de också gör det också utifrån de ökade behov och efterfrågan som finns från omvärlden på gröna produkter. Grönt är grön el, grön malm eller järnmalm från gruvan till exempel, eller grönt flygbränsle, så att det här är en del av en transformation som sker inom näringslivet där man ställer om till fossilfrihet, elektrifiering och och

[00:07:24:07 - 00:07:27:11]

Tomas Stavbom: och en ny industrialisering av grönt snitt.

[00:07:28:13 - 00:07:38:06]

Ulf: Och nu har de här företagen tillsammans med offentliga aktörer bestämt sig för att samarbeta. Vad ska man samarbeta kring?

[00:07:40:02 - 00:07:54:13]

Tomas Stavbom: Ja, det som alla de här företagen är. Under deras utveckling hänger på att man kan rekrytera kompetens. Det vill säga det är 6000 arbetstillfällen idag, men fram till 2035 så behöver det tillsättas ungefär 05:00 jobb.

[00:07:56:01 - 00:08:47:15]

Tomas Stavbom: Det är inte tillräckligt många som flyttar till det här området för att täcka de behoven. Alltså måste vi jobba för att få fler att flytta till Östhammar, Tierp eller närområdet. Eller också få fler att inse att det är lika långt att åka till Forsmark från Uppsala som det är att åka ner till Globen. Rent mentalt så ligger det här området väldigt långt bort, men faktiskt så ligger det ju rätt nära så det är kompetensförsörjningen och då handlar det om att synliggöra vad som pågår. Att berätta om den fantastiska utveckling som planeras i området och göra det attraktivt både att flytta dit eller att se det som ett alternativ och jobba där. Vi märker i början av den här processen att det är många som undrar vad Norduppland, Vad är det? Vad finns där och vad är det som kommer? Då ska vi försöka bidra med att besvara de frågorna.

[00:08:51:21 - 00:09:00:17]

Ulf: Det här låter ju som en ganska omfattande satsning. Vem är det som betalar och vad kostar det här? Finns det någon?

[00:09:02:04 - 00:09:04:05]

Ulf: Tankar kring det. Det låter dyrt det här.

[00:09:04:15 - 00:10:38:05]

Tomas Stavbom: Så prästen Ja precis, det beror ju på vad man gör. Det finns ju andra kommuner där det planeras för miljardinvesteringar och där den enskilda kommunen har väldigt begränsade möjligheter att investera i den takt som krävs. Fördelen med det här området att något väldigt mycket finns redan på plats. Vi har redan en elförsörjning. Det finns en relativt stor arbetsmarknad. Det bor 750 noll människor bara en timme från Östhammar Tierp, så det finns möjlighet att rekrytera. Så finansieringen är att vi har bildat ett partnerskap för Norduppland. I Östhammar, Tierp och Region Uppsala ingår där också. En organisation som heter STUNS i Uppsala ingår som knyter ihop satsningen med universiteten. Sen har vi från Handelskammarens sida också fått 28 företag att gå in i den här satsningen. Det är företag som Forsmark, Sandvik Coromant, Atlas, Skanska, SH Bygg och Munters och sen ett antal företag i Uppsala också som går in med egna pengar i det här. Därför att de ser att om vi går in med en lite mindre slant allihopa så kan vi göra saker och ting tillsammans som vi annars inte skulle klara av. Då har vi en finansiering både från företag och sen har det också anslagits pengar från lite andra håll så att vi har lyckats få loss tillräckligt med medel för att verkligen kunna sätta den här regionen på kartan.

[00:10:38:19 - 00:10:47:04]

Ulf: Och när du säger lite medel från annat håll så visst är det så Elin, att inom ramen för mervärden avtalet så har det också satts av resurser för den här satsningen.

[00:10:47:23 - 00:11:02:05]

Elin: Vår politiker har valt att fatta det beslutet att gå in med ett stöd från mervärdet i avtalet, just för att det handlar om kompetensförsörjning och att säkerställa att att platsen blir attraktiv att bo på och att många hittar hit.

[00:11:04:16 - 00:12:01:21]

Tomas Stavbom: Även Region Uppsala ska vi säga, har gått in med projektmedel för att stötta det arbete som sker inom kommunerna tillsammans i det här partnerskapet. När vi är 33 34 aktörer så finns det otroligt goda förutsättningar att verkligen göra skillnad, vilket kommunerna själva hade inte klarat av det och inget enskilt företag hade klarat av det själv. Men nu när vi jobbar under ett gemensamt paraply så tror jag att vi verkligen kan vara en plats som syns i den nationella diskussionen. Ungefär som som Skellefteå Boden och Luleå Kiruna Ludvika. De är ju superduktiga på att få massor av uppmärksamhet både från företag och politik och EU kommissionen och alla som åker på studiebesök. Men det är hittills ganska få som åker på studiebesök till Norduppland och det vill vi råda bot på. Och då måste vi göra det ihop. Det klarar vi inte ensamma någon av oss.

[00:12:02:15 - 00:12:17:21]

Ulf: Är det så vi kommer märka att den här satsningen har givit frukt? Nämligen att uppmärksamheten kring kring Norduppland och de företag och satsningar som görs i Norduppland är i nivå med till exempel Skellefteå.

[00:12:19:20 - 00:12:25:06]

Tomas Stavbom: Ja, vi får väl se om vi kan matcha det intresset för där ligger vi ganska

långt efter. Men jag tycker att.

[00:12:26:18 - 00:13:47:20]

Tomas Stavbom: Tecken på att man har lyckats bli attraktiv i andras ögon är att folk från hela landet och Norden och Europa åker till en plats för att besöka den och inspireras av vad man har lyckats åstadkomma. Men jag tänker att vi ser ju redan nu en del positiva avtryck. Vi såg till exempel att HSB har tecknat en avsiktsförklaring i Tierps kommun om att bygga fler bostäder i Tierp, just därför att man ser till exempel att gruvan kommer att åter öppna 2026. Och sen vill vi också få fler ungdomar att söka utbildningar som leder till den här typen av jobb. Då hörde jag från Wilhelm Haglunds gymnasium De har ju 32 platser tydligen som de som de tar emot och förra året var det 16 sökande till till gymnasiet. Det här året är det 30 sökande, det vill säga man fyller nästan alla sina platser. Och kanske är det så här att att kännedomen om mycket spännande som pågår i det här området kanske redan har spritt sig lite bland bland kommuninvånarna bland ungdomarna, att det här är verkligen ett område där det finns jobb och det finns väldigt goda förutsättningar att ha ett bra liv. En del positiva signaler och effekter ser vi redan.

[00:13:49:06 - 00:13:55:05]

Elin: Hur tror du att de lokala företagen som redan finns här? Hur kommer de att märka av det här arbetet med tillväxt klustret?

[00:13:56:22 - 00:13:57:04]

Speaker S4: Ja.

[00:13:57:22 - 00:14:12:02]

Tomas Stavbom: De kommer. Förhoppningsvis kommer de att känna att de är med på en gemensam, väldigt spännande unik resa som pågår. Men man kommer också se det i form av nya affärsmöjligheter som uppstår. Vi har räknat.

[00:14:12:02 - 00:14:12:11]

Speaker S4: På.

[00:14:13:03 - 00:15:01:11]

Tomas Stavbom: Att de investeringar som är planerade nu kommer uppgå till omkring 50 miljarder fram till 2035 och det är 05:00 jobb, vilket innebär att det kommer att behövas jättemycket underleverantörer och stöd och tjänster. Och det kommer att vara en ökad efterfrågan på kanske besöksmål på restauranger och hotell. Så det hela ekonomin i området kommer att växa och det här kommer att gynna alla företag oavsett om man är med i partnerskapet eller inte. Men sen har vi då de här 28 bolagen som jag nämnde. Om de går in och på ett väldigt modigt sätt stötta någonting som de tror på och som de vill göra möjligt, men alla kommer att gynnas av det.

[00:15:04:01 - 00:15:14:15]

Ulf: Avslutningsvis om man vill veta mer om det här med tillväxt kluster och man kanske till

och med vill engagera sig, hur fångar man upp det då?

[00:15:16:04 - 00:15:41:18]

Tomas Stavbom: Ja, då tänker jag att om man som enskild företagare är intresserad av det här, då skulle jag vilja hänvisa till respektive kommun att ta kontakt med er eller ta kontakt med Tierp. Det kan ju också vara så att man känner att det där med handelskammaren och det här häftiga tillväxtarbetet, det vill vi också vara del del i. Då kan man ta kontakt med oss och bli del av vårt nätverk av hundratals företag i den här regionen.

[00:15:44:09 - 00:16:06:11]

Tomas Stavbom: Annars så kommer vi att inom kort att öppna upp en hemsida med allt möjligt informationsmaterial som beskriver vad som finns i det här området och vad som planeras och vad som kommer framåt så man också kan lägga upp sina egna affärsstrategier utifrån det här. Ungefär när ska slutförvaret byggas, ungefär när, starta gruvan och så vidare

[00:16:08:09 - 00:16:26:18]

Tomas Stavbom: så man får hålla ögonen öppna och sen får man kanske också gå på en del av dem. De möten som vi kommer att bjuda till och där vi hoppas att fler tycker att det här är någonting häftigt att vara med på. För det är nu det händer. Det är inte om tio år det händer då också. Men det är verkligen här och nu det händer.

[00:16:29:03 - 00:16:33:21]

Ulf: Ja, det får väl nästan bli punkten för den här. Inflygningen.

[00:16:34:11 - 00:16:35:15]

Elin: Det är här och nu det händer.

[00:16:37:07 - 00:16:46:02]

Ulf: Mycket energi också känner jag. I hela det här arbetet. Vad ska jag säga, Tomas? Vad ska du göra i sommar?

[00:16:49:00 - 00:16:50:21]

Tomas Stavbom: Jag ska hänga upp pengar.

[00:16:51:08 - 00:16:52:19]

Elin: Jag ska besöka alla brevlådor.

[00:16:54:03 - 00:16:55:01]

Speaker S4: Ja, precis.

[00:16:55:13 - 00:17:08:08]

Tomas Stavbom: Det kommer jag göra. Ungefär så. Kanske blir en resa ännu längre norrut

till Lofoten. Men som vi brukar säga Nord Norduppland är Sveriges närmaste Norrland så jag stannar nog där.

[00:17:08:22 - 00:17:11:22]

Elin: Det är ändå i norduppland det händer så det är klokt gjort av dig tycker jag.

[00:17:13:16 - 00:17:15:16]

Ulf: Tack så mycket för att du ställde upp Thomas.

[00:17:16:22 - 00:17:17:09]

Speaker S4: Tack så mycket!

[00:17:17:17 - 00:17:18:08]

Speaker S5: Tack, tack.

[00:17:18:08 - 00:17:26:13]

Ulf: Och tack så mycket Elin! Tack själv! Och så tackar vi Magnus och vi tackar också dig som lyssnar och så syns vi igen nästa tisdag.